

**ФЕДЕРІКО ГАРСІА
ЛОРКА
(1898 - 1936)**

**Найбільша радість - бути поетом.
Все інше – дрібниця, навіть смерть
Ф.Г.Лорка**

- Федеріко Гарсія Лорка народився 5 червня 1898 р. в родині заможного фермера і вчительки в андалуському селищі Фуента Вакерос (з іспанської – Пастуше Джерело), неподалік Гранади, в долині Вега. Мальовничий край, оточений горами та джерелами, сповнений запаху квітучого мигдалю, назавжди зачарував майбутнього письменника. Природа пробуджувала в його душі звуки, слова, мелодії, які згодом втілилися в художніх образах.

У дитинстві його виховували люди, які любили пісню і музику: любителем – музикантом був дідусь, бабуся задушевно читала вірші іспанських та французьких романтиків, старший брат захоплювався грою на гітарі. Вечорами сім'я збиралася вдома, щоб поспівати народних пісень. Завдяки цій сімейній атмосфері хлопець з дитинства познайомився з поезією і андалуським фольклором (піснями, романсами, замовляннями). Знавцем фольклору був його дядько Бальдомеро Гарсія

Хуглар- народний співець в Іспанії, в творчості якого поєднуються слово, музика, жест

Через деякий час сім'я переїхала до сусіднього селища Аскероси (з іспанської - Огидне), а пізніше , в 1908 р.,- до Гранади.

Федеріко брав участь у стародавніх ритуалах, карнавалах, народних святкових процесіях. Особливо вражала його поширена в Андалусії християнська процесія. У святий четвер опівдні, вона зупинялася на центральній площі, де всі уважно спостерігали театралізоване дійство – зустріч Христа і Вероніки. Біла хустка Вероніки, якою вона втирала скривавлене лице Сина Людського, стала одним із улюблених поетичних образів Гарсія Лорки.

Восени 1915 р. Федеріко вступив до Гранадського університету одразу на два факультети – філософії й літератури та права. Він захопився класичною літературою і водночас глибоко вивчав рідну історію, намагаючись усвідомити “місце Іспанії у всесвіті і своє місце в Іспанії”. Своєрідними “університетами” для нього в цей час були зібрання студентської молоді в кафе “Аламеда”. Тут читали вірші, співали пісні, влаштовували кумедні вистави.

Війна в житті письменника

Не залишився Ф.Г.Лорка й осторонь суспільного життя. На повідомлення про жахи Першої світової війни відгукнувся статтю “Патріотизм” (1915), в якій засудив націоналізм, ворожнечу між народами, лицемірство.

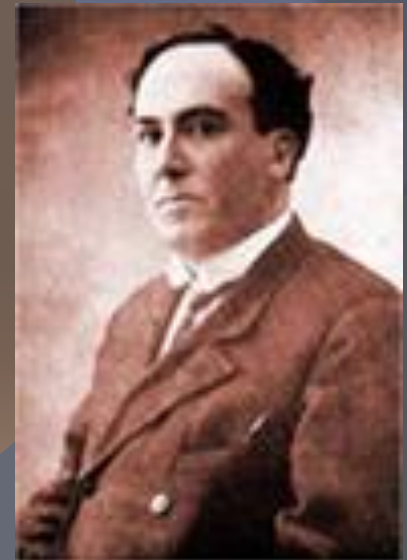
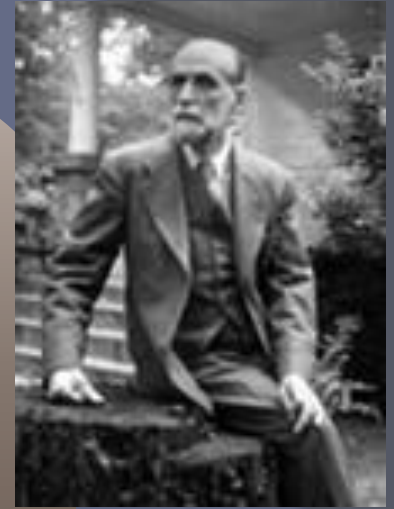

Літературна діяльність

Перші його вірші, надруковані в студентському “Бюлетені”, привернули увагу професора Мартіна Берруети. У 1918 р. вони разом подорожували Іспанією. Результатом цієї мандрівки стала збірка дорожніх нотаток “Враження і картини” (1918), в якій створено чарівні образи рідного краю і ліричного героя, що шукає свого місця у житті.

Переїхавши 1919 р. до Мадрида, молодий поет поринув у бурхливе життя столиці. Він жив у Студентській резиденції, де на той час збиралося чимало молодих талантів, які згодом увійшли в історію іспанської культури: діячі театру, художники, композитори. Серед друзів Г.Лорки були поети Хуан Рамон Хіменес – майбутній лауреат Нобелівської премії – та Антоніо Мачадо.

**Композитор
Мануель де Фалья**

**Філософ Хосе Ортега –
і - Гасет**

**Художник
Сальвадор Далі**

“Книга віршів” (1921р.)

Це був дебют письменника.
Відкривалась вступом “Кілька слів у
виправданя”

“Ця книга – жива пам’ять мого палкого
дитинства, коли я босоніж бігав луками
і долиною, яку обступили гори”.

У 1923 р. Ф. Гарсія Лорка закінчив факультет юриспруденції Мадридського університету, але його справжнім покликанням була література. Протягом 1921 – 1922 рр. він працював над віршами, що склали збірку “Канте хондо”, яка була опублікована 1931 р. У перекладі ця назва означає глибокий спів, це пісня серця.

У 1922 р. Гарсія Лорка організував фестиваль канте хондо в Гранаді

“Канте хондо” співає, ридає, тужить сама природа. Для поета Бог і природа – це єдиний всесвіт. І все, що є у ньому, - зірки, місяць, рослини, тварини, люди – тісно пов’язане між собою.

“Канте хондо близький до перших музичних систем Індії... це дивовижна голосова вібрація, що порушує звичну нам музичну стихію... тисячами пелюсток розкриває квіти напівтонів”

У 1927 р. вийшла збірка “Пісні”, що засвідчила розвиток таланту поета. Це своєрідна форма відчуття світу і водночас вираження душевного стану.

У збірці “Циганське романсеро” (1928) він звернувся до народної творчості, зокрема до улюбленого жанру – романсу.

У другій половині 20 – х років письменник переживає духовну кризу. “Ода Сальвадору Далі” (1926), “Ода святому причастю (1928)” звучить туга за втраченою гармонією світу. У творчість письменника входить сюрреалізм, який збагачує його поетичну манеру.

У 1929 р. Лорка очолив драматичний колектив студентської молоді Мадридського університету “Ла Баррака”

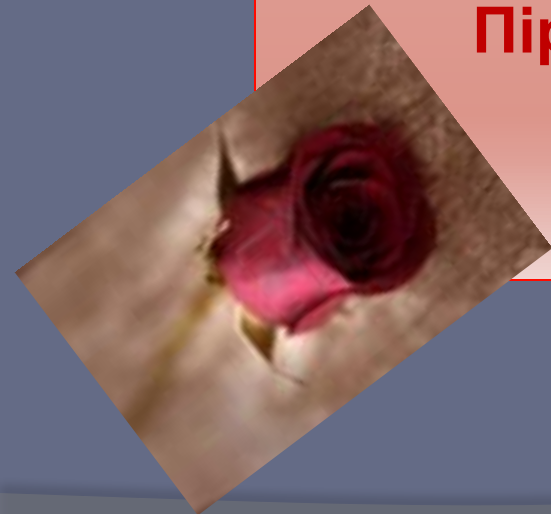
Гарсія Лорка увійшов до групи письменників, що об'єдналися навколо антифашистського журналу "Octubre" ("Жовтень"). Він не приховував своєї ненависті до фашистів, брав активну участь у суспільному житті Іспанії

18 липня 1936 року в день Святого федеріко, почався заколот фалангістів. 16 серпня його заарештували, а 19 серпня розстріляли на околиці Гранади.

“На незбагненній землі Іспанії, де так гарно римуються la muerte і la suerte (смерть і доля), зацвіла така густо – чорна кривава троянда, од моторошного запаху якої стало паморочиться в голові багатьом за Піренеями. Розстріляли генія!”

І.Драч

Міфопоетика

міфопоетика

- В сучасному значенні термін міфопоетика можна витлумачити як дослідження "проекції" міфу (міфологічного сюжету, образу, мотиву і т. Д.) На твір. При цьому термін "міф" варто розуміти поширено (див. Тлумачення міфопоетика в "Словнику культури ХХ століття" В. Руднева). Наприклад, з точки зору міфопоетики, згідно Рудневу, "Вінні-Пуха" А. Мілна можна прочитати не тільки як твір дитячої літератури, але і як постмодерністський текст, де ключову роль відіграє поетика неоміфологізма, зокрема міфологема світового дерева: всі герої живуть на деревах і з деревами ж пов'язані найбільш значущі події сюжету. Повалене вітром дерево символізує кінець світу вінніпуховського лісу.

ПОЄДНАННЯ ФОЛЬКЛОРУ Й ПОЕТИКИ МОДЕРНІЗМУ У ТВОРАХ ФЕДЕРІКО ГАРСІА ЛОРКА

Одним із найбільш яскравих європейських поетів є іспанський модерніст Федеріко Гарсія Лорка. Оригінальність його творчого світу полягає насамперед у тому, що він звертався до народнопісенних традицій рідного краю. Не випадково митець завжди відчував у собі якусь поетичну несамовитість, бачив світ у всій його красі та відчував його ніби живу людину з душею та переживаннями, відстоював спорідненість Людини й кожної частинки Всесвіту. Таке світосприйняття брало корені із самобутньої культури Андалузії, батьківщини поета. І не дарма, оскільки в народній творчості цієї країни відчутний вплив як античної Європи, так й арабських та циганських культурних надбань.

У творчості Ф. Гарсія Лорки відчутна то радість через гармонійність світовлаштування, то відчай через неможливість ототожнити гармонію природи та повсякденного життя. Особливо ж виразними є мотиви кохання та смерті. Так, у циклі "Циганські віньєтки" показовим є вірш "Memento", у якому ліричний герой говорить про кінець свого життя. У поезії — прохання поводитися тихіше у хвилину смерті, адже похований скоро стане "флюгером на вітру", розчинившись у небутті:

Коли помру,

поховайте мене з гітарою

у річковому піску.

Різка, "рвучка" манера написання, зображення людських пристрастей надають поезіям Ф. Гарсія Лорки справді національного колориту. Кохання й ненависть, дружба і зрада, життєлюбність і смерть — хіба ці мотиви не нагадують нам жагучі іспанські та циганські пісні? Із надривом, з болем поет пише про любов як крайній вияв душевних мук і переживань.

У творі "Якщо б міг на місяці ворожити я" ліричний герой розповідає про свої почуття, про те, як ночами повторює ім'я коханої, упевнений, що так це ім'я не промовляв ніхто й ніколи:

І здається, що я в цю пору —

порожнеча зі звуків і болю,

збожеволілі години,

що в минуле ідуть мимоволі.

Будучи одним із представників модернізму, і, відповідно, показуючи не об'єктивний навколишній, а суб'єктивний внутрішній світ, автор зосереджує увагу на змінах настрою ліричного героя, на його стражданнях та сумнівах. Так само це можна побачити і в інших творах, де Ф. Гарсія Лорка показує героя з його психологічними проблемами, глибокими переживаннями, при цьому надаючи творові виразно національного колориту.

Федеріко Гарсія Лорка зображує людські пристрасті, які називає основою творчості будь-якого поета, що дозволяє вважати його модерністом — митцем, для якого важливо показати суб'єктивне "я" через призму внутрішніх переживань та емоцій. Що ж до фольклорних традицій, незмінно наявних у його творах, то вони не заважають, а навпаки, увиразнюють творче кредо поета, допомагаючи зображувати індивідуальне "я" з деяким надривом і болем.

Федеріко Гарсія Лорка

БАЛАДА ПРО ЧОРНУ ТУГУ

Перекладач: Микола Лукаш

Клюють півні темний
обрій,
ніяк сонця не
знаходять;
Самотина Горова
із гори крутої сходить.
Пахне кіньми і тінями
її тіло, лите з бронзи,
груди, два курні
ковадла,
круглим жалем тужать-
стогнуть.
“Самотино, що шукаєш,
чом блукаєш самотою?”
“Чом блукаю, сама
знаю,
що тобі до мого болю?”

Я шукаю в цьому краї
саму себе, свою долю”.
“Самотино, моє горе,
коли кінь закусить
повід,
заженеться з гону в
море,
буйна хвиля його
втопить”.
“Не кажи мені про
море!
Проростає туга чорна
на оливковій землі
під зелений шепіт-
гомін”.
“Ти скажи, яка ж то
туга,
яка мука невгамовна,

що з очей тобі
сльозить
гіркота терпка
лимонна?”
“Мечусь дома, як
причинна,
з тою тугою жалькою,
волочаться долі коси
і по кухні, й по
алькову.
Все на мені з тої туги
гагатом чорним
холоне...
Ой льолі ж мої ллянії,
ой макове моє лоно!”
“Самотино! Вмийся
біло
непчатою водою,
собі серце заспокой,
може, знайдеш свою
долю”.

«Балада про чорну тугу» аналіз Вірш

«Балада про Чорну тугу» входить до збірки «Циганський романсеро», й у ньому Лорка також намагався відтворити циганську міфологію, поєднавши її з буденністю. Здатність циган безоглядно віддаватися пристрастям, їхня спорідненість зі стихіями природи, прагнення волі завжди вабили поета. Проте у своїй творчості Лорка ніколи не дублював циганський фольклор. Митець вважав, що поет «повинен писати натяками, повертаючи міфи профілем, ато й виділяючи лише одну їхню рису».

Центральний образ поезії — туга, самотність. Він персоніфікується із дівчиною, людиною, що страждає, що пережила якесь горе й не може знайти рівновагу, сенс життя.)

«Балада про Чорну тугу» — яскравий зразок «профілю» одного з циганських міфів. Чорна туга — Самотина Горова — образ жінки-циганки, яка втратила кохання. З дитячих років Лорка чув легенду про циганку Соледад Монтойю, котра померла від розлуки як від хвороби. Однак ця легенда під його пером набуває нового значення: Самотина Горова уособлює андалузську тугу, біль, горе майже на космічному рівні. Вона стає другим «я» ліричного героя, його власним відчуттям самотності і безпритульності. Прагнення показати суб'єктивне «я» крізь призму внутрішніх переживань та емоцій ліричного героя єднає Лорку з поетами-модерністами), а фольклорні традиції допомагають зобразити індивідуальне «я» з деяким надривом і болем.

Гітара

Ф.Гарсія Лорка

переклад В.Стуса

Починається
плач гітари,
розбиваються
дзбани ранку.
Починається
плач гітари.
Гамувати її —
не варто.
Не вгамуєш її —
намарне.
Монотонно,
ніби хвиля, плаче гітара,
ніби вітер над снігопадом,
плаче гітара,
не вгамуєш її —
намарне.

Так плаче за даллю марев
півдня пісок гарячий —
камелій благає білих.
Так плаче стріла без цілі,
так вечір без ранку плаче.

На голім вітті вмирає
вранішня перша птаха.
О гітара,
конає серце,
на п'яти розп'яте шпагах!

АНАЛІЗ "ГІТАРА"

Назва: "Гітара"

Автор: Федеріко Гарсія Лорка

Жанр: ліричний вірш

Стиль: сюрреалізм

Збірка: "Канте Хондо" (андалузькі народні пісні)

Сюжет: Кабальєро приходять під балкон коханої. Його гітара ридає, виспівуючи серенади, а над ранок його знаходять убитим... Але ж його попереджали, йому погрожували (суперник, чоловік, можливо, батько коханої). Словом, він знав, на що йшов...

Кульмінація: "О гітаро, поранене серце!"

Ритмомелодика: голосіння-плачу

Образ: "п'яти ножів"

пальці музиканта;

струни гітари;

уособлення трагічного іспанського світовідчуття - двобою Сходу і Заходу (розгорнута метафора смерті);

наслідування андалузького танцю зі звуком кастаньєт та підборів танцювальниць.

Художні засоби: персоніфікація, порівняння, паралелізми, алітерація приголосних [р] і [л].

Газела про темну смерть

Хотів би я заснути, як засинають яблука,
і спати десь далеко від цвинтарного
гамору.

Хотів би я заснути, як та мала дитина,
що в чистім морі мріє собі розкрять
серце.

Ви тільки не кажіть мені, що мертві не
кривавляться,

бо рот гниє, а все водиці просить.

Навіщо мені знати, як їх мордують трави
і місяць із гадючим ротом,
що порається перед світом.

Хотів би я заснуть на час,
на час, на хвильку, на століття,
хай знають тільки всі, що я не вмер,
що є в моїх устах ще стійло золоте,
що я — маленький приятель
провесняного леготу
і велетенська тінь од власних сліз.

Покрий мене над ранок покривалом,
хай пригорщами сипле на тіло мурашву;
змочи мені взуття твердючою водою,
хай клешні скорпіонячі по ній дрібчуть
п?ковзом.

Бо хочу я заснути, як засинають яблука,
навчитися плачу, що від землі очистить,
бо хочу бути разом з дитиною сумною,
що в чистім морі мріє собі розкрять
серце.

Перекладач: Микола Лукаш

«Газела про темну смерть» Лорка аналіз

У «Газелі про темну смерть» Гарсія Лорка вкотре використовує давню фольклорну традицію метаморфоз, утверджуючи думку про природність змін у духовному стані людини під впливом життя і заперечуючи фізичну смерть. Через усю поезію Лорки проходять такі споконвічні мотиви іспанської народної поезії, як любов, фатальна доля, смерть. У «Газелі про темну смерть» поет порівнює небуття зі сном, яким засинає природа: Хотів би я заснути, як засинають яблука, і спати десь далеко від цвинтарного гамору. Він намагається побачити своїм поетичним оком, що відбувається з людиною після смерті. Проте поет вірить, що людська душа нетлінна, а життя вічне.

Касида про сон під зорями

Жасмину цвіт і свіжо вбитий бик.
Поміст без краю. Мапа. Зала. Арфа. Рання.
Дівча прикинулось жасминовим биком,
а бик — то присмерк, що реве багряно.

Щоб небо та було дитям маленьким,
жасмин би мав півночі у полоні,
а бик — арену синю, без тореро,
і серце на спочинку при колоні.

Коли ж бо небо — слон здоровий,
а той жасмин — вода без крові,
а те дівча — то вітка ночі росяна
на темному безмежному помості.

Поміж жасмином і биком
чи кістяні гаки, чи люди сонні.
Всередині в жасмині слон і хмари,
всередині в бику — скелет дівочий.

«Касида про сон під зорями» Лорка аналіз

У вірші «Касида про сон під зорями» сильніше відчувається авангардистський складник поезій Лорки. Остання збірка поета «Тамаритянський диван», до якої входить «Касида про сон під зорями», засвідчила засвоєння поетом арабської культурної традиції. Характерним прийомом збірки стає стилізація — використання форм і розмірів арабської поезії. Проте новаторство Лорки виявилось не лише в їх модерністському оновленні, а й використанні техніки художників-сюрреалістів.

У поета все стає мінливим і рухомим: дівча, що прикинулося жасминовим биком; присмерк бика, що реве багряно; небо — слон здоровий; жасмин — вода без крові; дівча — то вітка ночі росяна, всередині в бику — скелет дівочий; кістяні гаки чи то люди сонні... У незрозумілому поєднанні ці образи викликають відчуття страху. Метафори вірша можна відчути, але пояснити їх практично неможливо.

«Касида про сон під зорями» — це ода пантеїстичній картині світу. У вірші стверджується взаємозв'язок життя і смерті як основа буття всього сущого. Людина і навколишній світ тлумачаться як нероздільно пов'язані. Земне буття людини може скінчитися і проявитися на новому щаблі й у нових формах.

Природні явища сили і стихії, які персоніфікуються у вірші — бик, жасмин, небо тощо. Приклади персоніфікації природних сил і стихій — «Бик — присмерк, що реве багряно»; «Небо — слон здоровий»; «Про пісок із гарячого півдня, // Що сумує без білих камелій // І так слізно їх просить, бідний...»

Людська свідомість може витворити найхімерніші фантазії, асоціації; людина розчиняється в людині, у природі.

Кінець!!!!)))))